

19 Mart 2010 CUMA

Resmî Gazete

Sayı : 27526

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı □ □

□

Karar Sayısı

□ □

Karar Günü

□ □

İPTAL DAVASINI AÇANLAR:

Türkiye Büyük Millet M

İPTAL DAVASININ KONUSU:

6.1.2005 günlü, 5283 s

1- İlk tümcesinin, Sosyal Sigortalar Kurumu yönünden,

2- (b) bendinin (2) numaralı alt bendinin, birinci, üçüncü ve son tümcelerinin,

3- (g) bendinin,

Anayasa'nın 2

,

I- İPTAL VE YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİNİN GEREKÇESİ

Milletvekillerinin 4.2.2005 günlü dava dilekçesinin gerekçe bölümü şöyledir:

“III. GEREKÇE

1) 06.01.2005 Tarih ve 5283

06.01.2005 tarih ve 5283 sayılı Bazı Kamu Kurum ve Kuruluşlarına Ait Sağlık Birimlerinin Sağlık B

4792 Sayılı Kanun ile kurulmuş olan ve 29.07.2003 tarih ve 4958 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu

Nitekim, Anayasa Mahkemesinin

5283 sayılı Kanunun iptali istenen 4 üncü maddesinin birinci cümlesi ile getirilen düzenleme, kurum

Anayasa Mahkemesinin 06.10.1993 gün ve E.1993/34, K.1993/33 sayılı Kararındaki

“Sosyal Sigortalar Kurumu nun gelirleri kamu kaynak

Sosyal Sigortalar Kurumu nun malları diğer devle

T.C. Emekli Sandığının varlıklarını satma konusunda 4227 sayılı Kanun ile Bakanlar Kuruluna yetki

“Anayasanın 35 inci maddesi, mülkiyet hakkını Anayasal bir kurum olarak düzenlemekte ve Anaya

Fon birikimi sistemi temeline dayalı olarak kurulan T.C. Emekli Sandığının varlıklarının salt gelir an

Bütün bu açıklamalar, iptali istenen 4 üncü maddenin birinci cümlesindeki düzenlemenin Sosyal Si

İptali istenen cümle, Sosyal Sigortalar Kurumunun özel ve özerk tüzelkişiliğini ve mallar ile ilgili tasarr

İptali istenen düzenlemenin Sosyal Sigortalar Kurumunun kendisine ait sağlık birimleri üzerindeki m

Çünkü kurumun malları adeta bir tür kamulaştırma yapılıyor gibi iradesi söz konusu olmaksızın mü

Diğer yandan özerk bir tüzelkişi olan Sosyal Sigortalar Kurumunun malları üzerindeki tasarruf yetkis

Yasama fonksiyonunun bir hizmet yerinden yönetim biriminin organlarına verilmiş olan bir yetkinin

Sosyal Sigortalar Kurumunun temelinde sosyal güvenlik, sosyal güvenliğinde temelinde ise bireyin ka

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından düzenlenen ve 24.09.2004 tarih ve 2986 sayılı y

- SSK Hastahanelerinin

- Hizmet satın alım çalışmalarının SSK tarafından tamamlanmamış olmasının maliyetleri artıracağı,

- İşletme özerkliği sağlanmadığı sürece ilaç ve tıbbi malzeme alımında maliyet artışları olmasının

- Sağlık sisteminin tek çatı altında toplanması ve Genel Sağlık Sigortasına geçilmesi düşünülen bir

açıklanmıştır .

Raporda şu değerlendirmeler de yer almaktadır:

“Sosyal Sigortalar Kurumu hastanelerinin Sağlık Bakanlığına devredilerek daha verimli işletilebil

Sağlık Bakanlığının işlettiği hastanelerin sigorta hastanelerinden daha iyi işletildiğini söylemek

Sosyal Sigortalar Kurumunun kişi başına düşen sağlık giderlerinin, devlet hastanelerinden sağlık

Sosyal Sigortalar Kurumu Sağlık Bakanlığına ait hastane sayısının beşte birinden daha az hastane

01.01.2004 tarihinden itibaren uygulamaya konan Sağlık Tesislerinin Ortak Kullanımı Protokolü ile

Ortak kullanım protokolünün Sosyal Sigortalar Kurumuna getireceği ek yükün 1 katrilyon liranın üs

Bütün bu hususlar da, Tasarı'nın "yasaların kamu yararı

Mal ve mülk edinme hürriyeti, insan haklarının en önemlilerinden biridir. İnsan Hakları Evrensel

İptali istenen düzenlemenin Sosyal Sigortalar Kurumuna ait sağlık birimlerinden bakımından kamu yara

Sosyal Sigortalar Kurumunun sağlık birimlerinin Sağlık Bakanlığına devri "kazanılmış hakların" kor

Yasa ile yapılan düzenlemelerde, Anayasanın kanun önünde eşitlik ilkesine, hukuk devleti ilkesine

Anayasada yer alan hukuk devleti ilkesi, Anayasanın temel ilkelerinden biridir. Hukuk devleti; yöne

Kazanılmış haklar, hukuk devleti kavramının temelini oluşturan en önemli unsurudur. Kazanılmış ha

İptali istenen düzenleme, devletimizin 6366 sayılı Kanunla katıldığı protokole yukarıda belirtildiği ş

Açıklanan nedenlerle, 5283 sayılı Kanunun Sosyal Sigortalar Kurumunu aykırı tuttuğuna ilişkin is

2) 06.01.2005 Tarih ve 5283 Sayılı Bazı Kamu Kurum ve Kuruluşlarına Ait Sağlık Birimlerinin Sağlık A

Söz konusu cümlede, devre konu taşınır, taşınmaz ve taşıtların bedelini tespit iç

Bu konularda kanunla herhangi bir düzenleme yapılmaması ve kurul üyelerinin sayısının, görevlen

Anayasanın 8 inci maddesi ise; Anayasada belirtilen ayırık haller dışında yürütmenin – idarenin asli

Bu bakımlardan, iptali istenen birinci cümle Anayasanın 6, 7, 8, 123 ve 128 inci maddelerine aykırı

Bu nedenlerle söz konusu cümlenin iptali gerekir.

3) 06.01.2005 Tarih ve 5

Anayasanın 35 inci maddesi, mülkiyet hakkını Anayasal bir kurum olarak düzenlemekte ve Anayas

Anayasa Mahkemesinin birçok kararında belirtildiği gibi, Anayasada yasayla düzenlenmesi öngörü

5283 sayılı Kanununun 4 üncü maddesinin (b) fıkrasının (2) numaralı bendinde

Anayasa Mahkemesinin yukarıda da değinilen 27.11.1997 tarih ve E.1997/37, K.1997/69 sayılı Ka

İptali istenen cümle ile,

Yürütmeye – idareye tanınan bu geniş yetkinin açık bir yetki devri oluşturduğu Bakanlar Kurulu, ye

Bu kuralar rağmen asli düzenleme yetkisinin yürütmeye devri, devredilen yetkiyi Anayasal kökende

Diğer yandan, iptali istenen söz konusu cümledeki düzenleme ödemenin tümünün, devirden on yıl

Çünkü Sosyal Sigortalar Kurumunun taşınır, taşınmaz malları ve taşıtları, Halıbaşı Kurumun Yönetim Kurulu

İptali istenen düzenleme bu imkanı

Böyle bir düzenlemenin mülkiyet hakkını özünden zedelediği ve ölçüsüzce sınırladığı da kuşku

Mülkiyet hakkında, malikin iradesi olmaksızın mülkünün başkasına devredilmesine

On yıl boyunca ödenmeyebilecek bir bedelin malik açısından yol açabileceği değer kaybını karşıla

Öte yandan, Anayasanın 146 ncı

İptali istenen hüküm ile yapılan sınırlandırmanın ise, Anayasanın 13 üncü maddesiyle bağdaşmay

Diğer taraftan, bir yasa kuralının Anayasanın herhangi bir kuralına aykırılığının tespiti onun ken

Açıklanan nedenlerle, 06.01.2005 tarih ve 5283 sayılı Bazı Kamu Kurum ve Kuruluşlarına Ait Sağlık

4) 06.01.2005 Tarih ve 5283 Sayılı Bazı Kamu Kurum ve Kuruluşlarına Ait Sağlık Birimlerinin Sağl

Söz konusu son cümlede Komisyonların teşkili ile çalışma usul ve esasları Halıbaşı Kurum ve Çalışma

Diğer yandan kamu görevlilerinin çalışma usul ve esasları Anayasanın 128 inci maddesine göre ka

Anayasanın herhangi bir hükmüne aykırı olan bir düzenlemenin Anayasanın 2

Bu nedenlerle Anayasanın 2, 6, 7, 8, 11 ve 128 inci maddelerine aykırı olan söz konusu cümlenin i

5) 06.01.2005 Tarih ve 5

5283 Kanununun 4 üncü maddesinin iptali istenen (g) fıkrasında, bu Kanunla kasıtlı olarak kurum ve kuruluş

Maliye Bakanına verilen böyle bir yetki, esasları yasa ile belirlenmediği için aslında bir düzenleme yetki

Getirilen bu düzenleme, Maliye Bakanına asli bir düzenleme yetkisi verdiği için Anayasanın 8 inci m

Anayasanın 2 nci

Diğer taraftan, bir yasa kuralının Anayasanın herhangi bir kuralına aykırılığının tespiti onun ken

Açıklanan nedenlerle 06.01.2005 tarih ve 5283 sayılı Bazı Kamu Kurum ve Kuruluşlarına Ait Sağlık

IV. YÜRÜRLÜĞÜ DURDURMA İSTEMİNİN GEREKÇESİ

Sosyal Sigortalar Kurumunun geçmişten geleceğe pek çok iştirakçisinin temel olarak 06.01.2005 tarih ve 5

5283 sayılı Kanunun 4 üncü Maddesinin (b) Fıkrasının (2) numaralı Bendindeki iptali istenen cümleler

5283 Kanunun 4 üncü maddesinin iptali istenen (g) fıkrası ile Maliye Bakanlığınca yürürlükte bulunan ve

Arz ve izah olunan nedenlerle, Anayasaya açıkça aykırı olan söz konusu hükümler hakkında yürürlükte

V. SONUÇ VE İSTENİLENLER

Yukarıda açıklanan gerekçelerle, 06.01.2005 tarih ve 5283 sayılı Kanunla

1) 4 üncü Maddesinin birinci cümlesinin, Sosyal Sigortalar Kurumu yönünde Anayasasının 2

2) 4 üncü maddesinin (b) fıkrasının (2) numaralı bendindeki "Sosyal Sigortalıların Anayasasının 2

3) 4 üncü Maddesinin (b) Fıkrasının (2) numaralı bendindeki "Bu bedelin, on yılı geçmemek üzere

4) 4 üncü maddesinin (b) fıkrasının (2) numaralı bendindeki "Komisyonların Anayasasının 2

5) 4 üncü maddesinin (g) fıkrasının

iptallerine

ve uygulanmaları halinde

II- YASA METİNLERİ

A- İptali İstenilen Yasa Kuralları

İptali istenilen kuralları da içeren 6.1.2005 günlü, 5283 sayılı Bazı Kamu Kurum ve Kuruluşlarına A

“

a) Genel ve katma bütçeli idarelerden devredilen sağlık birimlerinde istihdam edilen personele ve b

b) Bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren üç ay içinde;

1) Devredilen sağlık birimleri için biri Bakanlık, biri Maliye Bakanlığı ve ikisi de sağlık birimi devredi

2) **Sosyal Sigortalar Kur**

c) Devredilen sağlık birimleri ile ilgili olarak; bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar, Sosyal Sigor

Devredilen sağlık birimleriyle ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına; sözleşmeler, kredi anlaşmaları, ya

d) Devredilen sağlık birimleri ile bunlara ait taşınır, taşınmaz ve taşıtlardan ilgili kamu kurum ve kur

e) Devredilen sağlık birimlerinin, kamu kurum ve kuruluşlarına ait arazi, arsa ve binaların bir kısmını

f) Bu Kanunla Bakanlığa devredilen sağlık birimlerine ait taşınmazların mülkiyeti tapuda

Sağlık yardım sandıklarının fiilen devredilen sağlık birimleri tarafından kullanılmakta olan taşınır ve

g) Bu Kanunla kamu kur

B- Dayanılan Anayasa Kuralları

Dava dilekçesinde, Anayasa'nın 2 ..

III- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi gereğince, Mustafa BUMİN, Haşim K

1- Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine,

2- Yürürlüğü durdurma istem

OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

IV- YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİ

6.1.2005 günlü, 5283 sayılı Bazı Kamu Kurum ve Kuruluşlarına Ait Sağlık Birimlerinin Sağlık Baka

1- İlk tümcesinin, Sosyal Sigortalar Kurumu yönünden,

2- (b) bendinin (2) numaralı alt bendinin, birinci, üçüncü ve son tümcelerinin,

3- (g) bendinin,

Yürürlüklerinin Durdurulması İsteminin, koşulları oluşmadığından REDDİNE, Sadı Mustafa BUMİN, Haşim

V- ESASIN İNCELENMESİ

Dava dilekçesi ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, iptali istenilen Yasa kuralları, dayanılan Anayasa

A- Yasa'nın 4. maddesinin İlk Tümcesinin, Sosyal Sigortalar Kur

Dava dilekçesinde, kurumun mal varlığının büyük bir bölümünün işçi ve işveren primlerinden elde

5283 sayılı Yasa'nın 2. maddesinde, Yasa'nın, Cumhurbaşkanlığı, yüksek mahkemeler, Sayıştay, T

İptal konusu tümcede, kamu kurum ve kuruluşlarına ait tüm sağlık birimlerinin, bunlara ilişkin her tü

Yasa'nın genel gerekçesinde konuyla ilgili olarak, sağlık kuruluşlarının Sağlık Bakanlığı çatısı altınd

Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükler

Anayasa'nın 35. maddesinde, herkesin, mülkiyet ve miras haklarına sahip olduğu, bu hakların anca

Anayasa'nın 123. maddesinde, "İdare, kuruluş ve görevleriyle bir bütündür ve kanunla düzenlenir.

Kamu tüzelkişiliğinin veya organlarının yasayla veya yasanın açıkça verdiği yetkiye dayanılarak ku

Sosyal hukuk devletinin somut göstergelerinden olan sosyal güvenlik hakkının yer aldığı, Anayasa

Sosyal güvenlik, bireylerin istek ve iradeleri dışında oluşan sosyal risklerin, kendilerinin ve geçindir

Sosyal Güvenlik Kurumu da Devlet tarafından, Anayasa'nın 123. maddesi

İptale konu tümcede belirtildiği gibi devir işlemi sonucunda Sosyal Sigortalar Kurumu'na ait taşınırlar

Sosyal Sigortalar Kurumu'nun özel bütçeli ve devlet tüzel kişiliğinden ayrı kamu tüzel kişiliğine saha

Açıklanan nedenlerle iptal konusu kural, Anayasa'nın 2. maddesiyle, ..

İptal konusu kuralın Anayasa'nın 11. ve 90. maddeleriyle ilgisi görülmemiştir

Fulya KANTARCIOĞLU ve Zehra Ayla PERKTAŞ bu görüşe katılmamıştır

B- Yasa'nın 4. Maddesinin (b) Bendinin (2) Numaralı Alt Bendinin, Birinci ve Son Tümcele

Dava dilekçesinde, Yasa'da komisyon koordinatörünün ve üyelerinin nasıl atadıkları ve iptal konusu birinci tümcede

Yasa'nın 4. maddesinin (b) bendinin (1) numaralı alt bendinin, Devredilen sağlık kurumları

Aynı maddenin (e) bendinde ise " Devredilen sağlık birimlerinin, kamu kurum ve kuruluşları

Anayasa'nın 7. maddesinde yasama yetkisinin Türkiye Büyük Millet Meclisine devredilmesi

Anayasa'nın 7. ve 128. maddelerine paralel olarak Yasa'da kurulma esasları ve görevleri

Açıklanan nedenlerle iptal konusu kurallar, Anayasa'nın 2., 7. ve 128. maddeleriyle

iptal konusu kuralların, Anayasa'nın 6. maddesiyle, ..

Fulya KANTARCIOĞLU ve Zehra Ayla PERKTAŞ bu görüşe katılmamıştır.
C- Yasa'nın 4. Maddesinin (b) Bendinin (2) Numaralı Alt Bendinin Üçüncü Tümce Dava dilekçesinde, Sosyal Sigortalar Kurumu'nun maliki olduğu taşınır, taşınır iptal konusu tümcede, Sosyal Sigortalar Kurumu'na ait sağlık birimlerinin dev Sosyal Sigortalar Kurumu'na ait taşınır, taşınmaz ve taşıtlanma Sağlık Bakanlığı Açıklanan nedenlerle iptal konusu kural, Anayasa'nın 2. ve 7. maddelerine aykırı iptal konusu kuralın Anayasa'nın 6. maddesine aykırıdır.
Fulya KANTARCIOĞLU ve Zehra Ayla PERKTAŞ bu görüşe katılmamıştır.
D- Yasa'nın 4. Maddesinin (g) Bendinin İncelenmesi Dava dilekçesinde, Maliye Bakanına esasları yasa ile belirlenmeyen asli bir düğüme iptal konusu kural, kamu kurum ve kuruluşlarına ait sağlık birimlerinin Sağlık Bakanlığı Açıklanan nedenlerle iptal konusu kural, Anayasa'nın 7. maddesinde yasama yetkisinin Türkiye Büyük Millet Meclisine Kamu malî yönetiminin yapısını ve işleyişini, kamu bütçelerinin hazırlanmasını, Buna göre, Maliye Bakanı, iptal konusu kuralı uygularken 5018 sayılı Yasa hükümlerine aykırı olarak 5018 sayılı Yasa'da, iptal konusu kuralda yer alan hususlara ilişkin temel kuralın iptal konusu kural, Anayasa'nın 2. maddesine aykırıdır.
Fulya KANTARCIOĞLU ve Zehra Ayla PERKTAŞ bu görüşe katılmamıştır.

VI- SONUÇ

6.1.2005 günlü, 5283 sayılı Bazı Kamu Kurum ve Kuruluşlarına Ait Sağlık Birimlerinin Sağlık

1- Birinci fıkrasının ilk tümce

2- (b) bendinin (2) numarası

3- (g) bendinin,

Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE,

Başkan

Haşim KILIÇ

Başkanvekili

Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye

Sacit ADALI

Üye

Fulya KANTARCIOĞLU

Üye

Ahmet AKYALÇIN

Üye

Mehmet ERTEN

Üye

Mustafa YILDIRIM

Üye

Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye

Şevket APALAK

Üye

Serruh KALELİ

Üye

Zehra Ayla PERKTAŞ

□

KARŞIOY GEREKÇESİ

6.1.2005 günlü 5283 sayılı Bazı Kamu Kurum ve Kuruluşlarına Ait Sağlık Birimlerinin Sağlık Bakanlığına Devredilmesine Dair Kanun'un 4. maddesinin birinci fıkrasının; "Sosyal Sigortalar Kurumu" yönünden iptali istenen dava konusu ilk tümcesinde, kamu kurum ve kuruluşlarına ait tüm sağlık birimlerinin; bunlara ilişkin her türlü görev, hak ve yükümlülükler ile taşınır ve taşınmazların, taşıtlarla birlikte Sosyal Sigortalar Kurumuna ait olanların rayiç bedeli karşılığında, diğerlerinin bedelsiz olarak Yasa'da belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde Sağlık Bakanlığına devri öngörülmüş, (b) bendinin (2) numaralı alt bendinin, birinci, üçüncü ve son tümceleri ile (g) bendinde de devre ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir.

Anayasa'nın 123. maddesinin ikinci fıkrasında, "idarenin kuruluş ve görevleri merkezden yönetim ve yerinden yönetim esaslarına dayanır." denilerek, yerinden yönetim birimi olarak yapılandırılan kamu tüzel kişileri için bu yönetim biçimine ilişkin esasların geçerli olacağı vurgulanmıştır. Buna göre, yerinden yönetimlere bu özelliklerini korudukları sürece Yasa'yla da olsa yerinden yönetim esaslarıyla bağdaşmayacak müdahalelerde bulunulması olanaklı değildir.

16.5.2006 günlü 5502 sayılı Yasa ile yürürlükten kaldırılan 4958 sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu'nun 1. maddesine göre Sosyal Sigortalar Kurumu, kamu tüzel kişiliğini haiz, idari ve mâli özerkliğe sahip, özel hukuk hükümlerine tâbi bir kuruluştur. Bu tanımlama biçimiyle bir tür hizmet yerinden yönetimi olarak yapılandırılan Kurum'un, özerkliğinin doğal sonucu ise, kendi karar organlarıyla yönetilmesi, ayrı bir mal varlığı ve bütçeye sahip olması, gelir elde etmesi ve harcama yapabilmesidir.

Oysa,

dava konusu düzenleme ile Sosyal Sigortalar Kurumu'nun taşınır ve taşınmazları üzerindeki tasarruf yetkisine son verilip, söz konusu malların rayiç bedelleri karşılığında Sağlık Bakanlığı'na devri sağlanarak özerkliği yerinden yönetim ilkesiyle bağdaşmayacak biçimde ihlâl edilmiştir. Yapılan yasal düzenlemenin, bazı gereksinimleri karşılamak için kamu yararı amacına yönelik düşüncelerin sonucu olması da özerk bir kuruluşun demokratik işleyişine müdahalenin haklı nedenini oluşturamaz. Hukuk devletinde esas olan Anayasa'ya ve hukuka uygun yasalarla kamu yararını gerçekleştirmektir. Tersine bir durumun varlığı, başka bir neden aranmaksızın doğrudan kamu yararının ihlâli anlamına geleceğinden bu kavram gerekçe gösterilerek, Anayasa ve hukuka aykırılığın yok göz ardı edilmesi olanaklı değildir.

Açıklanan nedenlerle dava konusu kurulların Anayasa'nın 2 ve 123. maddelerine aykırı olduğu ve iptali gerektiği düşüncesiyle çoğunluk görüşüne katılmıyorum.

Üye

Fulya

KANTARCIOĞLU

□

KARŞIOY GEREKÇESİ

06.01.2005 günlü, 5283 Sayılı Bazı Kamu Kurum ve Kuruluşlarına Ait Sağlık Birimlerinin Sağlık Bakanlığı'na Devredilmesine Dair Kanun'un 4. maddesinin birinci fıkrasının Sosyal Sigortalar Kurumu yönünden iptali istenilen ilk tümcesinde, (aynı yasanın 2. maddesinde kapsam dışında kaldığı belirtilen kurumlar dışında kalan) "Kamu Kurum ve kuruluşlarına ait tüm sağlık birimleri bunlara ilişkin her türlü görev, hak ve yükümlülükler ile taşınır ve taşınmazları ve taşıtlarla birlikte Sosyal Sigortalar Kurumuna ait olanların rayiç bedeli karşılığında, diğerleri bedelsiz olarak aşağıda belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde Bakanlığa devredilmiştir."denilmekte, aynı fıkranın (b) bendinin 2 numaralı alt bendinin birinci, üçüncü ve son cümleleri ile (g) bendinde devre ilişkin usul ve esaslar düzenlenmektedir.

Sosyal Sigortalar Kurumu 09.07.1945 günlü, 4792 sayılı Yasa ile kurulmuş olup, Yasanın 1. maddesinin ikinci fıkrasında; " Kurum bu Kanun ve özel hukuk hükümlerine tabidir. Mali ve idari bakımdan muhtardır ve tüzel kişilikte bir devlet kurumudur." denilmekte, kurumun yeniden yapılandırılmasını düzenleyen 27.05.2003 günlü 4958 sayılı Yasa'nın 1. maddesinde de Sosyal Sigortalar Kurumu'nun Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın bağlı kuruluşu olan Sosyal Güvenlik Kurumunun ilgili kuruluşu olup kamu tüzel kişiliğine haiz, idari ve mali özerkliğe sahip özel hukuk hükümlerine tabi bir devlet kurumu olduğu belirtilmektedir. 16.05.2006 günlü 5502 Sayılı Sosyal Güvenlik Kanunu'nun

1. maddesinin 2. fıkrasında ise “ Bu Kanun ile kuruma görev ve yetki veren diğer kanunların hükümlerini uygulamak üzere; kamu tüzel kişiliğini haiz idari ve mali açıdan özerk, bu kanunda hüküm bulunmayan hallerde özel hukuk hükümlerine tabi sosyal güvenlik kurumu kurulmuştur.” hükmü yer almıştır.

4958 sayılı Yasa'nın 7. maddesinin, onbirinci bendinde kurumun malvarlığı üzerindeki tasarruf yetkisinin Yönetim Kuruluna ait olduğu belirtilmiş olup, 19. maddesinde kurumun gelirleri işçi ve işveren primleri, menkul kıymetler gelirleri, kurumun sahibi olduğu iştirak ve işletmelerden elde edilecek gelirler, genel bütçeden yapılacak yardımlar, gayrimenkul satış ve kira gelirleri, bağış ve vasiyetler, menkul kıymet gelirleri olarak sayılmıştır. (Nitekim kurumun 1990 yılına ait faaliyet raporunda gelirlerinin % 86,53'nü işçi ve işveren primleri, % 2 tahvil gelirleri, % 6,19 faizler,

% 2,6 kira gelirlerinin oluşturduğu belirtilmektedir.)

Bütün bu düzenlemelerden Sosyal Sigortalar Kurumu'nun kamu tüzel kişiliğini haiz idari ve mali özerkliğe sahip özel hukuk hükümlerine tabi bir kamu kurumu olduğu açıktır. Kurum, bir tür hizmet yerinden yönetimi olarak idari ve mali özerkliğe sahip olduğundan, kendi karar organlarıyla yönetilmesi, ayrı bir mal varlığı ve bütçeye sahip olması gelir elde etmesi ve harcama yapabilmesi bunun sonucudur.

Anayasa'nın 123. maddesinde, idarenin kuruluş ve görevleriyle bir bütün olduğu ve kanunla düzenleneceği, idarenin kuruluş ve görevlerinin, merkezden yönetim ve yerinden yönetim esaslarına dayandığı hükme bağlanarak yerinden yönetim birimi olarak yapılandırılan kamu tüzel kişileri için bu yönetim biçimine ilişkin esasların geçerli olacağı belirtilmiştir.

Bu durumda, idari ve mali açıdan özerk ve tüzel kişiliği haiz Sosyal Sigortalar Kurumu adına kayıtlı bulunan taşınır ve taşınmaz mallar üzerindeki tasarruf yetkisi kuruma ait olup, 5283 sayılı Yasa'nın 4. maddesinin birinci cümlesinde “Sosyal Sigortalar Kurumuna ait olanlar rayiç bedeli karşılığında aşağıda belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde Sağlık Bakanlığına devredilmiştir.” şeklindeki düzenleme ile bu yetkinin bertaraf edilmesi suretiyle kurumun özerkliği Anayasa'da belirtilen yerinden yönetim ilkesiyle bağdaşmayacak şekilde ihlal edilmiştir.

Bu nedenle dava konusu düzenleme Anayasa'nın 123. maddesinde belirtilen yerinden yönetim esaslarına aykırıdır.

Diğer taraftan yukarıda iptali istenilen 4. maddenin devrin esas ve usullerini düzenleyen fıkra ve ibareleri de aynı nedenle Anayasa'ya aykırıdır.

Açıklanan nedenlerle 06.01.2005 günlü, 5283 sayılı Yasa'nın 4. maddesinin dava konusu edilen fıkra ve ibarelerinin iptali gerektiği oyu ile verilen karara katılmıyorum.

Üye

a Ayla PERKTAŞ

Zehr